

Xalq musiqasi vositasida o'quvchilarning badiiy didini rivojlantirish metodikasi

Nargiza Murodilloyevna Aslonova
Buxoro xalqaro universiteti

Annotatsiya: Ushbu maqolada xalq musiqasi vositasida o'quvchilarning badiiy didini rivojlantirish metodikasining nazariy va amaliy asoslari yoritiladi. Xalq musiqasi milliy madaniyatning muhim tarkibiy qismi sifatida estetik tarbiyaning samarali vositasi ekanligi asoslab beriladi. Tadqiqotda xalq kuy-qo'shiqlarining estetik, tarbiyaviy va ma'naviy imkoniyatlari tahlil qilinib, ularni ta'lim jarayonida qo'llash yo'llari ko'rsatib o'tiladi. Shuningdek, o'quvchilarning yosh va individual xususiyatlarini hisobga olgan holda badiiy didni shakllantirish metodlari ochib beriladi. Maqolada musiqa tinglash, ijro va tahlil faoliyatining o'zaro bog'liqligi asosida estetik idrokni rivojlantirish masalalariga alohida e'tibor qaratiladi.

Kalit so'zlar: xalq, musiqasi, estetik, tarbiya, badiiy, did, metodika, o'quvchi, ta'lim, an'ana, qadriyat

Methodology for developing students' artistic taste through folk music

Nargiza Murodillovna Aslonova
Bukhara International University

Abstract: This article covers the theoretical and practical foundations of the methodology for developing students' artistic taste through folk music. It is substantiated that folk music, as an important component of national culture, is an effective means of aesthetic education. The study analyzes the aesthetic, educational and spiritual potential of folk songs and shows ways to use them in the educational process. It also reveals methods for forming artistic taste, taking into account the age and individual characteristics of students. The article pays special attention to the issues of developing aesthetic perception based on the interrelation of music listening, performance and analysis activities.

Keywords: folk, music, aesthetics, education, artistic, taste, methodology, student, education, tradition, value

Kirish. Bugungi globallashuv jarayonida yosh avlodning ma'naviy-estetik dunyosini boyitish, ularda yuksak badiiy did va milliy ongni shakllantirish muhim

pedagogik vazifalardan biri hisoblanadi. Ta'lim tizimida estetik tarbiyaning samarali tashkil etilishi o'quvchilarning san'atga, madaniyatga va hayot go'zalligiga bo'lgan munosabatini belgilab beradi. Ayniqsa, musiqa san'ati bu jarayonda eng ta'sirchan va natijador vositalardan biri sifatida alohida ahamiyat kasb etadi.

Xalq musiqasi asrlar davomida xalqning turmush tarzi, orzu-intilishlari, axloqiy qarashlari va estetik ideallarini o'zida mujassam etib kelgan noyob madaniy merosdir. Undagi sodda va samimiy ohanglar, chuqur mazmun va badiiy obrazlar o'quvchilarning ruhiy olamiga bevosita ta'sir ko'rsatib, go'zallikni his etish va anglash qobiliyatini rivojlantiradi. Shu bois xalq musiqasidan ta'lim jarayonida maqsadli va metodik jihatdan to'g'ri foydalanish o'quvchilarning badiiy didini shakllantirishda muhim ahamiyatga ega.

Musiqa ta'limida xalq musiqasi vositasida badiiy didni rivojlantirish metodikasini ishlab chiqish zamonaviy pedagogikaning dolzarb masalalaridan biridir. Chunki badiiy did shaxsning estetik qarashlari, axloqiy fazilatlar va ma'naviy ehtiyojlari bilan chambarchas bog'liqdir. O'quvchilarda bu sifatlarni shakllantirish ularni san'atni ongli idrok etishga, musiqiy asarlarni tanlab tinglash va baholashga o'rgatadi.

Mazkur maqolada xalq musiqasi asosida o'quvchilarning badiiy didini rivojlantirish metodikasining nazariy jihatlari, amaliy yo'llari hamda ta'lim jarayonida qo'llash imkoniyatlari yoritiladi. Tadqiqot natijalari musiqa ta'limi samaradorligini oshirishga, o'quvchilarda milliy qadriyatlarga hurmat va yuksak estetik madaniyatni shakllantirishga xizmat qiladi.

I bob. Xalq musiqasining estetik va pedagogik imkoniyatlari

Xalq musiqasi insoniyat madaniyatining eng qadimiy va barqaror qatlamlaridan biri bo'lib, u millatning tarixiy xotirasi, ma'naviy tajribasi va estetik qarashlarini o'zida mujassam etadi. Asrlar davomida shakllangan xalq kuy-qo'shiqlari xalqning turmush tarzi, mehnat faoliyati, urf-odatlar, quvonch va izzatoblari bilan chambarchas bog'liq holda rivojlangan. Shu bois xalq musiqasi nafaqat san'at namunasi, balki kuchli estetik va pedagogik imkoniyatlarga ega bo'lgan tarbiya vositasi sifatida ham muhim ahamiyat kasb etadi.

Xalq musiqasining estetik imkoniyatlari, avvalo, uning tabiiyligi va samimiyligida namoyon bo'ladi. Xalq kuylarida sun'iy bezakdorlikdan ko'ra, hayotiylik, soddalik va ichki uyg'unlik ustuvorlik qiladi. Ohanglarning ravonligi, ritmik aniqligi va lad tizimining o'ziga xosligi tinglovchida go'zallikni his etish tuyg'usini uyg'otadi. Ayniqsa, bolalar va o'smirlar xalq musiqasini oson qabul qiladi, chunki ularning ruhiy holati va hissiy dunyosiga yaqin bo'lgan obrazlar bilan boyitilgan bo'ladi.

Xalq musiqasi estetik idrokni rivojlantirishda muhim omil hisoblanadi. Estetik idrok - bu insonning san'at asarini his etish, tushunish va baholash qobiliyatidir. Xalq musiqasini tinglash jarayonida o'quvchilar ohang, ritm, temp va dinamika kabi

musiqiy ifoda vositalarini sezishni o'rganadi. Bu esa ularning musiqiy tafakkurini va badiiy didini shakllantirishga xizmat qiladi. Estetik idrokning rivojlanishi o'quvchilarda san'atga ongli munosabatni vujudga keltiradi.

Xalq musiqasining pedagogik imkoniyatlari uning mazmuniy boyligida ham namoyon bo'ladi. Ko'plab xalq qo'shiqlarida axloqiy-tarbiyaviy g'oyalar, ya'ni mehnatsevarlik, vatanparvarlik, insonparvarlik, ota-onaga hurmat, do'stlik va sadoqat kabi fazilatlar tarannum etiladi. Ushbu g'oyalar musiqiy obrazlar orqali o'quvchilar ongiga tabiiy ravishda singadi. Natijada tarbiya jarayoni majburiyliksiz, samimiy va ta'sirchan shaklda amalga oshadi.

Xalq musiqasi jamoaviylik va ijtimoiylikni tarbiyalashda ham muhim pedagogik ahamiyatga ega. Marosim qo'shiqlari, mehnat qo'shiqlari va ommaviy kuylar birgalikda ijro etishga mo'ljallangan bo'lib, ular orqali o'quvchilarda hamjihatlik, bir-birini tinglash va umumiy natijaga intilish kabi sifatlar rivojlanadi. Ayniqsa, ansambl va xor ijrosi jarayonida xalq musiqasining pedagogik ta'siri yanada kuchayadi.

Xalq musiqasining estetik-pedagogik imkoniyatlari milliy tarbiya bilan uzviy bog'liqdir. Milliy kuy-qo'shiqlar orqali o'quvchilar o'z xalqining madaniy merosi, urf-odatlarini va qadriyatlarini bilan tanishadi. Bu esa ularda milliy o'zlikni anglash, milliy g'urur va vatanparvarlik tuyg'ularini shakllantiradi. Bunday tarbiya bugungi globallashuv sharoitida alohida ahamiyat kasb etib, yoshlarni begona va yot madaniy ta'sirlardan asrashga xizmat qiladi.

Ta'lim jarayonida xalq musiqasining pedagogik imkoniyatlaridan samarali foydalanish o'qituvchidan yuqori kasbiy mahorat va metodik tayyorgarlikni talab etadi. Musiqa o'qituvchisi xalq musiqasi namunalarini tanlashda ularning badiiy qiymati, yosh xususiyatlariga mosligi va tarbiyaviy mazmunini hisobga olishi lozim. Shuningdek, asarlarni faqat tinglash bilan cheklanmay, ularni tahlil qilish, ijro etish va muhokama qilish orqali o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlash muhimdir.

Xalq musiqasi asosida olib borilgan ta'lim jarayoni o'quvchilarning badiiy didini rivojlantirish bilan birga, ularning umumiy madaniy saviyasini ham oshiradi. Musiqa orqali shakllangan estetik qarashlar o'quvchilarning kundalik hayotdagi xulq-atvori, muomala madaniyati va atrof-muhitga bo'lgan munosabatida ham namoyon bo'ladi. Bu esa estetik tarbiyaning shaxs kamolotidagi muhim o'rnini yana bir bor tasdiqlaydi.

Xulosa qilib aytganda, xalq musiqasi yuksak estetik va pedagogik imkoniyatlarga ega bo'lib, o'quvchilarning badiiy didini rivojlantirishda muhim manba hisoblanadi. Uning tabiiyligi, mazmuniy boyligi va tarbiyaviy qudrati musiqa ta'limida samarali foydalanishni taqozo etadi. Shu bois xalq musiqasining estetik va pedagogik imkoniyatlarini chuqur o'rganish va amaliyotga tatbiq etish badiiy didni shakllantirish metodikasining muhim nazariy asosini tashkil etadi.

II bob. Xalq musiqasi vositasida o'quvchilarning badiiy didini rivojlantirish metodlari

O'quvchilarning badiiy didini rivojlantirish murakkab va uzluksiz pedagogik jarayon bo'lib, u estetik idrok, hissiy tajriba va ongli baholash qobiliyatlarining shakllanishini o'z ichiga oladi. Ushbu jarayonda xalq musiqasi muhim metodik vosita sifatida namoyon bo'ladi. Chunki xalq musiqasi o'quvchilarga milliy ruh, badiiy obrazlar va estetik qadriyatlarni tabiiy shaklda yetkazish imkonini beradi. Shu sababli xalq musiqasi asosida badiiy didni rivojlantirish metodlarini ilmiy jihatdan asoslash va amaliyotga tatbiq etish dolzarb masala hisoblanadi.

Xalq musiqasi vositasida badiiy didni rivojlantirishning asosiy metodlaridan biri - musiqani ongli tinglash metodidir. Musiqani tinglash jarayoni faqat passiv eshitish bilan cheklanmasligi, balki maqsadli va tahliliy yo'sinda tashkil etilishi lozim. O'qituvchi xalq musiqasi namunalarini tanlashda ularning badiiy qiymati, mazmuni va yosh xususiyatlariga mosligiga e'tibor qaratishi kerak. Tinglash jarayonida asarning kayfiyati, ohang xarakteri, ritmik tuzilishi va badiiy obrazlari haqida savol-javoblar o'tkazilishi o'quvchilarning estetik tafakkurini faollashtiradi.

Musiqani tahlil qilish metodi ham badiiy didni rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Xalq kuy-qo'shiqlarini tahlil qilish orqali o'quvchilar musiqiy ifoda vositalarining mazmun bilan bog'liqligini anglay boshlaydi. Bunda murakkab musiqiy terminlardan ko'ra, sodda va tushunarli tushunchalardan foydalanish maqsadga muvofiqdir. Masalan, kuy quvnoqmi yoki sokinmi, qanday hissiyot uyg'otadi, qaysi obrazni tasvirlaydi kabi savollar o'quvchilarning musiqani his etish va baholash qobiliyatini rivojlantiradi.

Xalq musiqasi asosida badiiy didni rivojlantirishda ijrochilik metodi alohida o'rin tutadi. Qo'shiq kuylash, milliy cholg'u asboblari kuy ijro etish jarayonida o'quvchilar musiqani yanada chuqurroq his qiladi. Ijro jarayonida asarning ohangiy go'zalligi, badiiy mazmuni va ifodaviy jihatlari o'quvchi ongida mustahkamlanadi. Ayniqsa, xalq qo'shiqlarini jonli ijro etish badiiy didni shakllantirishda samarali natija beradi.

Ansambl va jamoaviy ijro metodlari ham o'quvchilarning estetik didini rivojlantirishda muhim vosita hisoblanadi. Xalq musiqasi asosan jamoaviy ijroga yo'naltirilgan bo'lib, bu holat ta'lim jarayonida keng imkoniyatlar yaratadi. Ansambl ijrosida o'quvchilar bir-birini tinglash, uyg'unlikni his qilish va umumiy badiiy natijaga erishish ko'nikmalarini egallaydi. Bu jarayon ularning estetik sezgirligi va musiqiy madaniyatini oshiradi.

Taqqoslash metodi xalq musiqasi vositasida badiiy didni rivojlantirishda samarali hisoblanadi. O'quvchilarga turli xalq kuy-qo'shiqlari yoki xalq musiqasi bilan professional musiqani taqqoslab tinglash taklif etiladi. Bu metod orqali o'quvchilar musiqiy janrlar, uslub va badiiy ifoda farqlarini anglaydi. Natijada ularda tanqidiy va estetik baholash qobiliyati shakllanadi.

Xalq musiqasi asosida badiiy didni rivojlantirishda suhbat va muhokama metodlari ham muhim ahamiyatga ega. Tinglangan yoki ijro etilgan asar yuzasidan fikr almashish o'quvchilarning mustaqil mushohada yuritishiga imkon yaratadi. O'quvchilar o'z his-tuyg'ularini ifodalash, boshqalarning fikrini tinglash va hurmat qilishni o'rganadi. Bu jarayon badiiy did bilan bir qatorda nutq madaniyati va muloqot ko'nikmalarini ham rivojlantiradi.

Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni xalq musiqasi ta'limiga tatbiq etish ham metodik jihatdan muhimdir. Audio va video yozuvlar, multimedia taqdimotlar, interfaol mashg'ulotlar xalq musiqasini o'rganishni yanada qiziqarli va samarali qiladi. Ushbu vositalar yordamida o'quvchilar xalq musiqasi namunalarini turli ijro variantlarida tinglab, ularning badiiy xususiyatlarini chuqurroq anglaydi.

Xalq musiqasi vositasida badiiy didni rivojlantirish metodlarining samaradorligi o'qituvchining ijodiy yondashuviga ham bog'liqdir. O'qituvchi dars jarayonida o'quvchilarning qiziqishini doimiy ravishda qo'llab-quvvatlashi, ularni faol ishtirok etishga undashi zarur. Shu bilan birga, o'quvchilarning individual qobiliyatlarini hisobga olish badiiy didni shakllantirishda muhim omil hisoblanadi.

Xulosa qilib aytganda, xalq musiqasi vositasida o'quvchilarning badiiy didini rivojlantirish turli metodlarning uyg'un qo'llanilishini talab etadi. Tinglash, tahlil, ijro, jamoaviy faoliyat va zamonaviy texnologiyalar asosida tashkil etilgan ta'lim jarayoni o'quvchilarda estetik idrok va ongli baholash qobiliyatini samarali shakllantiradi. Ushbu metodlar xalq musiqasining estetik imkoniyatlarini to'liq ochib berib, badiiy didni rivojlantirishning muhim pedagogik asosini tashkil etadi.

III bob. Xalq musiqasi asosida badiiy didni rivojlantirish jarayonini tashkil etish va uning samaradorligi

Xalq musiqasi asosida o'quvchilarning badiiy didini rivojlantirish jarayoni puxta rejalashtirilgan, tizimli va uzluksiz pedagogik faoliyatni talab etadi. Bu jarayon faqat alohida darslar bilan cheklanmay, balki ta'limning barcha bosqichlari va shakllarini qamrab olishi lozim. Ayniqsa, bolalar musiqa maktablari va umumta'lim muassasalarida xalq musiqasi asosida olib boriladigan estetik tarbiya ishlari o'quvchilarning san'atga bo'lgan munosabatini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi.

Badiiy didni rivojlantirish jarayonini tashkil etishda, avvalo, ta'lim mazmunining to'g'ri tanlanishi muhim ahamiyatga ega. Xalq musiqasi namunalarini tanlashda ularning badiiy yuksakligi, mazmunan boyligi va o'quvchilarning yosh xususiyatlariga mosligi e'tiborga olinishi zarur. Sifatli tanlangan musiqiy material o'quvchilarda estetik zavq uyg'otib, ularni musiqani ongli idrok etishga yo'naltiradi. Shu bilan birga, xalq musiqasining turli janrlari - lirik qo'shiqlar, marosim qo'shiqlari, mehnat qo'shiqlari va cholg'u kuylarini o'zaro uyg'unlikda o'rganish badiiy didni har tomonlama rivojlantirish imkonini beradi.

Xalq musiqasi asosida badiiy didni rivojlantirish jarayonida darslarning tashkiliy shakllari ham muhim hisoblanadi. An'anaviy darslar bilan bir qatorda, amaliy mashg'ulotlar, ochiq darslar, ijodiy seminarlar va konsert-darslar o'quvchilarning faolligini oshiradi. Ayniqsa, konsert-dars shakli xalq musiqasining badiiy-estetik ta'sirini kuchaytirib, o'quvchilarda sahna madaniyati va ijrochilik mas'uliyatini shakllantiradi.

Darsdan tashqari faoliyatlar badiiy didni rivojlantirish jarayonining ajralmas qismi hisoblanadi. Xalq musiqasiga bag'ishlangan musiqiy kechalar, tanlovlar, festival va ko'riklar o'quvchilarning ijodiy faolligini rag'batlantiradi. Bunday tadbirlar orqali o'quvchilar o'z qobiliyatlarini namoyon etish, xalq musiqasini kengroq miqyosda idrok etish va estetik zavq olish imkoniyatiga ega bo'ladi. Shu bilan birga, ushbu faoliyatlar o'quvchilarda musiqaga nisbatan barqaror qiziqish shakllanishiga xizmat qiladi.

Xalq musiqasi asosida badiiy didni rivojlantirish jarayonining samaradorligi ko'p jihatdan o'qituvchining pedagogik mahoratiga bog'liqdir. Musiqa o'qituvchisi nafaqat kasbiy bilimga ega bo'lishi, balki yuksak estetik did, milliy madaniyatga hurmat va ijodiy yondashuvga ham ega bo'lishi lozim. O'qituvchining shaxsiy namunasi, musiqaga bo'lgan muhabbati va ijodiy faolligi o'quvchilarga kuchli ta'sir ko'rsatadi. Shu bois pedagog doimiy ravishda o'z ustida ishlashi, xalq musiqasi sohasidagi bilim va tajribasini boyitib borishi zarur.

Xalq musiqasi asosida olib borilgan ta'lim jarayonida badiiy didni rivojlantirish samaradorligini baholash masalasi ham muhim hisoblanadi. Bu jarayonda o'quvchilarning musiqiy idroki, estetik baholash qobiliyati, ijrochilik madaniyati va musiqaga bo'lgan munosabatidagi o'zgarishlar tahlil qilinadi. O'quvchining musiqani tanlab tinglashi, asarlar mazmunini tushunishi va u haqda mustaqil fikr bildirish olishi badiiy did rivojlanganligining muhim ko'rsatkichlari hisoblanadi.

Badiiy didni rivojlantirish jarayonida individual yondashuv ham muhim ahamiyatga ega. Har bir o'quvchining musiqiy qobiliyati, qiziqishi va estetik ehtiyoji turlicha bo'lganligi sababli, o'qituvchi ularni hisobga olgan holda ta'lim jarayonini tashkil etishi lozim. Ayrim o'quvchilar ijrochilikka moyil bo'lsa, boshqalari musiqani tinglash va tahlil qilishga ko'proq qiziqishi mumkin. Ushbu individual xususiyatlarni e'tiborga olish badiiy didni samarali rivojlantirishga yordam beradi.

Zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish ham jarayon samaradorligini oshiradi. Xalq musiqasi namunalarining audio va video yozuvlari, mashhur ijrochilar chiqishlari, onlayn musiqiy resurslar o'quvchilarning estetik idrokini kengaytiradi. Bu vositalar yordamida o'quvchilar xalq musiqasining turli ijro uslublari va talqinlarini solishtirish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Xulosa qilib aytganda, xalq musiqasi asosida o'quvchilarning badiiy didini rivojlantirish jarayonini samarali tashkil etish ta'lim mazmuni, metodlar, tashkiliy

shakllar va pedagogik yondashuvlarning uyg'unligini talab etadi. Ushbu jarayonning puxta yo'lga qo'yilishi o'quvchilarda estetik idrok, milliy ong va yuksak badiiy didni shakllantirishga xizmat qiladi. Shu bois xalq musiqasi asosida badiiy didni rivojlantirish metodikasini amaliyotga keng joriy etish zamonaviy musiqa ta'limining muhim vazifalaridan biri hisoblanadi.

Xulosa. Xalq musiqasi vositasida o'quvchilarning badiiy didini rivojlantirish masalasi zamonaviy musiqa ta'limining dolzarb va muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Mazkur tadqiqot davomida xalq musiqasining estetik, tarbiyaviy va pedagogik imkoniyatlari tahlil qilinib, ularni ta'lim jarayonida qo'llashning metodik asoslari yoritildi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, xalq musiqasi o'quvchilarning estetik idrokini rivojlantirish, musiqani ongli tinglash va baholash qobiliyatini shakllantirishda samarali vosita bo'lib xizmat qiladi.

Xalq musiqasining tabiiyligi, mazmuniy boyligi va milliy ruhga boyligi o'quvchilarning badiiy didini shakllantirishda muhim omil hisoblanadi. Musiqa tinglash, tahlil qilish, ijro etish va jamoaviy faoliyat orqali tashkil etilgan ta'lim jarayoni o'quvchilarda estetik sezgirlik, musiqiy tafakkur va ijrochilik madaniyatini rivojlantiradi. Ayniqsa, xalq kuy-qo'shiqlarining tarbiyaviy g'oyalari o'quvchilarda axloqiy fazilatlar, milliy o'zlikni anglash va vatanparvarlik tuyg'ularini shakllantirishga xizmat qiladi.

Tadqiqotda aniqlanishicha, xalq musiqasi asosida badiiy didni rivojlantirish metodlarining samaradorligi ta'lim mazmuni va metodlarining uyg'unligiga, o'qituvchining kasbiy mahorati va ijodiy yondashuviga bevosita bog'liqdir. O'quvchilarning yosh va individual xususiyatlarini hisobga olgan holda tashkil etilgan ta'lim jarayoni badiiy didni shakllantirishda yuqori natijalar beradi. Shuningdek, zamonaviy pedagogik va axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish xalq musiqasining estetik imkoniyatlarini yanada keng ochib berishga yordam beradi.

Xulosa o'rnida aytish mumkinki, xalq musiqasi asosida o'quvchilarning badiiy didini rivojlantirish metodikasini ta'lim amaliyotiga keng joriy etish musiqa ta'limining samaradorligini oshiradi, o'quvchilarda yuksak estetik madaniyat va milliy qadriyatlarga hurmat tuyg'usini shakllantiradi. Ushbu metodika barkamol, san'atni anglaydigan va hayot go'zalligini his etuvchi shaxsni tarbiyalashga xizmat qiladi. Shu bois xalq musiqasining estetik-tarbiyaviy imkoniyatlaridan samarali foydalanish zamonaviy musiqa ta'limining ustuvor vazifalaridan biri bo'lib qoladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Холиков К.Б. Звукообразование, вокально-хоровые навыки, дикция—совокупность правильного пения. Science and Education 3 (2), 1175-1180

2. Холиков К.Б. Направляющие основы методики для педагогов и студентов музыкально эстетической развития детей в садике. *Science and Education* 3 (2), 1233-1239
3. Холиков К.Б. Организация учебного сотрудничества в процессе обучения теории музыки младших школьников. *Science and Education* 4 (7), 363-370
4. Холиков К.Б. Обязанности миелина, о левом и правом пороге миелина. *Science and Education* 5 (2), 33-44
5. Холиков К.Б. Главная цель системы нейрона к направлению внимания на соединение избирательного внимания. *Science and Education* 2 (1), 37 - 44
6. Холиков К.Б. Рациональное решения мозга в ассоциативной лобной доле при разучивание классической музыки. *Science and Education* 6 (1), 42-48
7. Холиков К.Б. Приятного и болезненного прикосновения классической музыки гипоталамусу в орбитофронтальной и поясной коре человека. *Science and Education* 6 (1), 35-41
8. Холиков К.Б. Классические, этические и моральные дилеммы музыки философии воздействия в психофизиологии. *Science and Education* 6 (1), 163-168
9. Холиков К.Б. Философия особого вида умозаключений с условными и разделительными дизъюнктивными посылками. *Science and Education* 6 (1), 169-174
10. Холиков К.Б. Методы исследования через магнитоэнцефалограммы и электроэнцефалограммы психофизиологии в музыки. *Science and Education* 6 (1), 15-20
11. Холиков К.Б. Оценка индивидуальных возможностей по музыке и музыкальных интересов школьника. *Science and Education* 4 (7), 327-331
12. Холиков К.Б. Особенности работы педагога с младшими школьниками по направлению музыки. *Science and Education* 4 (7), 320-326
13. Холиков К.Б. Особенности организации самостоятельной работы студентов при овладении курсом методики музыкального образования. *Science and Education* 4 (7), 371-377
14. Холиков К.Б. Образование новых клеток головного мозга: распознавание и уничтожение злокачественных клеток, роль эффекторной клетки. *Science and Education* 6 (1), 57-64
15. Холиков К.Б. Компонент технологии обучения как средство повышения мотивации изучения музыки на среднем этапе общеобразовательной школы. *Science and Education* 4 (9), 228-235
16. Холиков К.Б. Метод динамических адаптации студентов музыкантов к учебному плану в общеобразовательной школе. *Science and Education* 4 (7), 390-395

17. Холиков К.Б. Психофизиологическая перестройка нейрона во время изучения музыкального произведения. *Science and Education* 5 (6), 123-128
18. Холиков К.Б. Механизмы взаимодействия между психическими и нейронными состояниями. *Science and Education* 5 (6), 178-184
19. Холиков К.Б. Процесс исследования разными методами высшей нервной деятельности. *Science and Education* 5 (11), 113-118
20. Холиков К.Б. Сложная многоголосная музыка и пластичность мозга в смещенном одних структур мозга относительно других. *Science and Education* 6 (1), 148-153
21. Холиков К.Б. Поликомиллойды генератор музыкального воспроизводимости пианиста в психофизиологии. *Science and Education* 6 (1), 134-141
22. Холиков К.Б. Специальные приёмы обучение изучения обмена калия и натрия в пороге мембраны Шванье. *Science and Education* 5 (12), 69-74
23. Холиков К.Б. Вспомогательные клетки нервной ткани и действия периферических нервов в Шванновском клетке. *Science and Education* 5 (12), 99-104
24. Холиков К.Б. Интеграция поликомиллойдов в области психофизиологии процесс объединения частей в целое. *Science and Education* 5 (12), 75-80
25. Холиков К.Б. Расчет психофизиологии по теория методом фильтрации внимания. *Science and Education* 5 (12), 55-61
26. Холиков К.Б. Распределитель стимулятора рефлекторной дуги ответ на информации полученного от источника аксонов и дендритов *Science and Education* 5 (12), 113-119
27. Холиков К.Б. Переживание генератора мозга, вырабатывающий негармонические электрические колебания (импульсы) энергии нейронов. *Science and Education* 5 (12), 105-112
28. Холиков К.Б. Miyelin tizimidagi virus himoyachilari haqida. *Science and Education* 5 (12), 17-23
29. Холиков К.Б. Ионларнинг микдорий ўзгаришининг сифат ўзгариши реакциясидаги психофизиологик қонуниятлар теоремаси. *Science and Education* 5 (12), 89-98
30. Холиков К.Б. Психофизиологияда калий ва натрий ионларининг “бирлик” ҳамда “қарама қарши қураш” қонуни. *Science and Education* 5 (12), 81-88